

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 1002899251
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1002899251.13

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: TULLA ENTERPRISES LTD. (predtým CROSSING BORDERS CONSULTANCY LIMITED), so sídlom 4th floor, Lawford House, Albert Place, Londýn N3 1RL, UNITED KINGDOM, právne zastúpený: JUDr. Juraj Kula, advokát, Mäsiarska 30, Košice, proti žalovaným: 1/ Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Prešovská 48, Bratislava, IČO: 35 850 370, 2/ Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., Priemyselná 10, Piešťany, IČO: 36 252 484, a 3/ Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nábrežie za hydrocentrálou 4, Nitra, IČO: 36 550 949, všetci právne zastúpení: Advokátska kancelária Mišík, s. r. o., Bajkalská 21/A, Bratislava, IČO: 36 862 746, o zaplatenie 13.277.567,55 eur s príslušenstvom zo zmienek, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 29Cb/56/2002-1052 zo dňa 13.3.2019 v znení opravného uznesenia č. k. 29Cb/56/2002-1193 zo dňa 24.2.2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13.3.2019, č. k. 29Cb/56/2002-1052, v znení opravného uznesenia č. k. 29Cb/56/2002-1193 zo dňa 24.2.2020 v časti, ktorou v celom rozsahu zrušil zmenkový platobný rozkaz č. k. 50RZm/599/2002-50 zo dňa 18.10.2002, p o t v r d z u j e , a v časti výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia v r a c i a n a ďalšie konanie

II. Žalovaným 1/, 2/ a 3/ sa priznáva voči žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania vo výške 100%.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 13.3.2019, č. k. 29Cb/56/2002-1052, v znení opravného uznesenia č. k. 29Cb/56/2002-1193 zo dňa 24.2.2020 v prvom výroku v celom rozsahu zrušil zmenkový platobný rozkaz č. k. 50RZm/599/2002-50 zo dňa 18.10.2002 (ďalej len zmenkový platobný rozkaz). Druhým výrokom zaviazal žalobcu zaplatiť náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že podľa zmenkového platobného rozkazu

mal žalovaný (právny predchodca žalovaných 1/ až 3/) zaplatiť žalobcovi sumu 400 mil. Sk s prísl. spolu so 6% úrokom od 12.2.2001 do zaplata, zmenkovú odmenu vo výške 1.333.320,- Sk, náklady protestu vo výške 32.650,- Sk a náklady konania vo výške 3.058.250,- Sk. Právny predchodca žalovaných podal voči tomuto zmenkovému platobnému rozkazu v zákonom stanovenej lehote námietky, navrhujúc zrušenie zmenkového platobného rozkazu v celom rozsahu.

3. Krajský súd v Bratislave v konaní v trestnej veci sp. zn. 1T/18/02 prikázal podľa ust. § 79d Trestného poriadku zaistenie troch zmeniek s evidenčnými číslami - BT/ZVáK-01 až 03, zakázal s nimi nakladať a uplatňovať z nich práva. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 29Cb/56/2002-351 zo dňa 13.7.2007 konanie prerušil podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c/ OSP, do právoplatného skončenia uvedeného trestného konania, rozhodnutie bolo potvrdené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) č. k. 6Obo/59/2007-357 zo dňa 18.4.2007.

4. V uvedenom trestnom konaní bolo vykonané odborné skúmanie zaistených zmeniek a jeho výsledok bol doručený do spisu vo veci prejednávanej. Odborné vyjadrenie v zmysle § 105 ods. 1, veta druhá Trestného poriadku vyhotovil dňa 15.12.2002 Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru Bratislava pod označením ČES: KEU-8876/BA-EXP-2003 (ďalej len „Posudok“).

5. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že s účinnosťou nového procesného predpisu zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), sa pôvodné samosudcovské nevybavené veci prejednávajú JUDr. Ondrišovou, ktorej vec bola pridelená náhodným výberom, prideliť do senátu 3Cbs, v ktorom je predsedníčkou a ďalšími členmi sú Mgr. Zelenák a JUDr. Hrčeková.

6. Ďalej z odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd poučil účastníkov, že bude vychádzať z nespornej skutočnosti, že predložené zmenky sú falzifikáty, a to v zmysle Posudku, podľa ktorého zmenky založené do spisu v prejednávanej veci boli vyhotovené mechanickým falšovaním.

7. Na návrh žalobcu bolo pojednávanie zo dňa 5.9.2018 odročené na termín 21.11.2018, a následne toto tiež odročené na neurčito z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti žalobcom, ktorú nešpecifikoval, ale žiadal poskytnúť 15 dňovú lehotu na odôvodnenie. Námietka zaujatosti bola doručená súdu dňa 6.12.2018, a napriek tomu, že sa týkala postupu v konaní - najmä v tom, že žalobca považoval za nezákonné rozhodovanie vo veci v senáte, súd prvej inštancie ju predložil nadriadenému súdu. Najvyšší súd pripisom sp. zn. 5Ndob 14/2018 zo dňa 8.1.2019 vec vrátil súdu prvej inštancie bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, nakoľko žalobca námietku odôvodnil len okolnosťami spočívajúcimi v postupe súdu v konaní, a preto na takú námietku nemožno prihliadať.

8. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že k návrhu predložené zmenky sú falzifikáty, čo vyplynulo z Posudku. Uzavrel, že nakoľko boli v predmetnej veci predložené falzifikáty zmeniek, tieto nemožno považovať za cenné papiere, a z uvedeného dôvodu nebolo preto možné žalobcovi z nich priznať právne nároky. Ďalšie námietky žalovaných súd prvej inštancie neposudzoval, keďže podľa ust. § 175 ods. 4 OSP bolo nutné zmenkový platobný rozkaz zrušiť. O trovách rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 142 ods. 1 OSP.

9. Proti všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie žalobca. Odvolanie odôvodnil podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ OSP, § 205 ods. 2 písm. b/ až f/ OSP resp., § 365 ods. 1 písm. a/ až h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd všetky výroky napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že v celom rozsahu vyhovie nároku žalobcu a ponechá zmenkový platobný rozkaz v platnosti, alebo zruší a vráti vec krajskému súdu

na ďalšie konanie.

10. Žalobca (ďalej aj „odvolateľ“) v podanom odvolaní namietal, že v konaní boli porušené základné princípy súdneho konania, bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu, bola mu odňatá možnosť konať pred súdom, napadnuté rozhodnutie súdu je nezákonné, prekvapivé, a postup súdu a napadnuté rozhodnutie sú v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces.

11. V prvej časti rozsiahleho odvolania poukázal najmä na to, že:

- a) v konaní mu bolo odňaté základné právo na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom a právo na zákonného sudcu,
- b) súdy sa riadne a zákonným spôsobom nevysporiadali s jeho námietkami zaujatosti, čím mu bolo odňaté právo na účinné právne prostriedky nápravy zaručené čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; sudcovia sa k námietke nevyjadrovali samostatne ako sudcovia, ale ako senát a za neprípustné považoval, aby vo veci námietky zaujatosti voči jednotlivým sudcom senátu vydával stanoviská, t.j. rozhodoval senát, a v danom vyjadrení sa sudcovia vôbec nevyjadrili vo vzťahu k ich námietke zaujatosti pre pomer jednotlivých sudcov k veci,
- c) vo veci konali a rozhodovali sudcovia, ktorí sú vylúčení pre ich pomer k veci a k účastníkom, a ktorí neboli zákonnými sudcami,
- d) nadriadený súd o jeho námietke zaujatosti riadne nerozhodol (len prípisom zo dňa 8.1.2019) a vec posudzoval podľa CSP, čím postupoval v rozpore s ust. § 471 ods. 2 CSP.

12. V bližšom odôvodnení námietok obsiahnutých v prvej časti odvolania

mal odvolateľ za to, že administratívna zmena názvu súdneho oddelenia, a ani potvrdenie o pridelení spisu do súdneho oddelenia so zmeneným názvom „oddelenia Senátne sporové veci“, nemajú za následok zmenu v osobe zákonného sudcu. Potvrdenie zo dňa 25.7.2016

(č.l. 806) podľa odvolateľa nemožno kvalifikovať ako potvrdenie o pridelení veci

na rozhodnutie senátu, keďže v potvrdení je výslovne uvedené, že vec je priamo pridelená konkrétnemu, vopred určenému sudcovi, a tiež v ňom nie je uvedené, že už pridelená vec bola prerozdelená. V súdnom spise sa nenachádza potvrdenie, ani iný doklad, o zákonomnom pridelení veci na prejednanie senátu. Poukázal na to, že v čase, keď sa súdny spis nachádzal na najvyššom súde (od 29.6.2016 do 1.6.2017) vydal súd prvej inštancie (dňa 25.7.2016) potvrdenie o pridelení spisu. Takýto postup krajského súdu pri pridelení spisu v čase, kedy nemal právomoc konať (prideliť vec mohol až po vrátení veci), považoval odvolateľ v rozpore s právom na spravodlivý proces.

13. Na základe jeho písomného dopytu na súd prvej inštancie, ktoré procesné zákonné ustanovenia bude súd aplikovať v konaní, mu bolo oznámené, že konanie sa spravuje podľa doterajšieho predpisu (OSP). Odvolateľ preto namietal, že podľa ust. § 36 ods. 3 OSP, v konaní pred krajským súdom ako súdom prvej inštancie koná a rozhoduje samosudca alebo poverený zamestnanec súdu; v odvolacom konaní koná a rozhoduje senát. Na základe uvedeného považuje postup krajského súdu odkazujúci na ust. § 44 ods. 2 CSP („na krajskom súde koná a rozhoduje senát“) za nezákonný a v rozpore s ust. § 471 ods. 2 CSP a v rozpore s právom na spravodlivý proces.

14. Ďalej uviedol, že v danom konaní existujú pochybnosti o nezaujatosti sudcov a objektívne je podľa neho daná nielen možnosť, ale aj dôvodnosť legitímnych pochybností o nezaujatosti sudcov pre ich pomer k veci. Pochybnosti o nezaujatosti sudcov videl v tom,

že aj keď boli upozornení, že súd je nesprávne obsadený, naďalej nezákonne konali vo veci ako senát. Zaujatosť sudcov videl aj v tom, že napriek oznámeniu, že konanie sa spravuje OSP, sudcovia aj na pojednávaní selektívne aplikovali niektoré ustanovenia CSP a po podaní námietky zaujatosti vo vyjadrení žiadali, aby ich nadriadený súd nevylúčil. Na základe uvedeného má odvolateľ za to, že sú naplnené zákonné podmienky vylúčenia sudcov z prejednávania a rozhodovania veci.

15. V ďalšej časti odvolania sa žalobca zaoberal nesprávnym postupom súdu prvej inštancie po vydaní

zmenkového platobného rozkazu. Krajský súd konal v rozpore s ustanoveniami zákona, ktoré vymedzujú postup súdu po vydaní zmenkového platobného rozkazu, teda že neboli splnené zákonné podmienky pre akceptovania námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu. Súd opomenul povinnosť prísne aplikovať koncentračnú zásadu viazanú na obsah námietok s následkom procesnej preklúzie. V námietkach právny predchodca žalovaných nenamietal, že predložené zmenky majú byť falzifikáty, a teda medzi účastníkmi bolo nesporné, že zmenky nie sú falzifikáty. Krajský súd tak postupoval nad rámec obsahu námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu, a nad rámec svojej právomoci, čím vytvoril žalovaným priaznivejšie podmienky a postupoval v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces a rovnosť účastníkov.

16. Ďalej poukázal na to, že v konaní nebolo zákonným spôsobom a postupom vykonané dokazovanie ohľadom Posudku, čo možno podľa odvolateľa vyhodnotiť ako nezákonný dôkaz. Týmto konaním krajský súd založil napadnuté rozhodnutie na dôkaze, ktorý bol získaný nezákonným postupom, a preto rozhodnutie je nezákonné a v rozpore s právom na spravodlivý proces. Tvrdil, že krajský súd vydal zmenky z trezoru do rúk tretej osoby bez súhlasu a bez upovedomenia žalobcu, pričom aj samotná sudkyňa, ktorá v danom čase vo veci konala, namietala nesprávny postup krajského súdu pri manipulácii s ďalšími zmenkami. V konaní nebolo preukázané, že boli posudzované práve tie zmenky, ktoré predložil žalobca. Namietal tiež nemožnosť ovplyvnenia výberu znalca, rozsahu a obsahu otázok, na ktoré mal znalec odpovedať, použitých metód znaleckého skúmania, čím boli žalobcovi odopreté základné práva na súdnu ochranu.

17. Odvolateľ ďalej namietal, že krajský súd v odôvodnení rozhodnutia riadne a dôsledne nevysvetlil, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými skutkovými a právnymi úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo pred vydaním napadnutého rozhodnutia nevykonal riadne dokazovanie na zistenie rozhodujúcich skutočností, ktoré odvolateľ navrhoval a bolo podľa neho podstatné pre posúdenie a rozhodnutie vo veci samej, a má za to, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa preto podmienku presvedčivosti (§ 157 ods. 2 OSP, § 167 ods. 2 OSP) a je nepreskúmateľné, a teda nezákonné.

18. Záverom odvolateľ, s poukazom na vyššie namietanú nezákonnosť rozhodnutia vo veci samej, namietal, že žalovaným nevzniklo legitímne právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie priznal žalovaným právo na náhradu trov konania v rozpore so základnými princípmi spravodlivosti, keď krajský súd pri rozhodovaní o rozsahu a výške priznanej náhrady trov konania opomenul dôsledne aplikovať základnú podmienku účelnosti trov konania a zohľadniť zavinenie vzniku trov konania.

19. Namietal, že súd prvej inštancie priznal žalovaným právo na náhradu trov konania za úkony právnej služby, ktoré sa týkali zloženia preddavku na trovy právneho zastúpenia, ktorých vznik zaviniли svojimi procesnými úkonmi žalovaní, ďalej že súd priznal žalovaným právo na náhradu trov konania aj za úkony právnej služby týkajúce sa úkonov a domáhania sa vstupu tretej právnickej osoby do konania, že priznal žalovaným právo na plnú výšku trov konania aj za úkony, za ktoré možno účtovať náhradu vo výške jednej štvrtiny tarifnej sadzby, príp. jednej polovice, a tiež namietal postup súdu v rozpore s ust. § 13 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z., keďže priznal plnú výšku základnej sadzby trov konania aj za spoločné úkony pri zastupovaní žalovaných, za ktoré mal súd znížiť základnú sadzbu tarifnej odmeny o 50%.

20. K podanému odvolaniu sa vyjadrili žalovaní 1/ až 3/, ktorí podali totožné vyjadrenia, považujú námietky žalobcu za nedôvodné. Odvolateľ vidí dôvody vylúčenia sudcov v ich procesnom postupe a spôsobe, akým sa vysporiadali s námietkami zaujatosti, ktoré podával, čo sú skutočnosti, ktoré nie sú spôsobilé odôvodniť vylúčenie namietaných sudcov, a preto je odvolanie v tejto časti zjavne nedôvodné. K námietke nesprávneho obsadenia súdu žalovaní uviedli, že túto námietku opiera žalobca o výklad intertemporálnych ust. § 471 ods. 2 CSP, usudzujúc, že prechodné pôsobenie OSP pri prejednaní námietok

sa vzťahuje aj na zloženie súdu. Žalovaní majú za to, že zloženie súdu prvej inštancie je správne a tento konal v zákonomnom obsadení.

21. K namietanej nezákonnosti kreácie samotného senátu žalovaní konštatovali, že spôsob, akým súd reagoval na zmenu zákonnej úpravy obsadenia rozhodovacích telies (priradením pôvodne samosudcovských vecí na prejednanie a rozhodnutie vecí tomu senátu, ktorého je sudca, pôvodne konajúci ako jediný sudca, členom) vykonaným dodatkom k rozvrhu práce, je súladný s právom na zákonného sudcu s poukazom a rozhodnutie Ústavného súdu SR PLz. ÚS 2/2015-22 z 18.3.2015. Podľa žalovaných okolností, kedy a ako súd generoval formálne potvrdenie o pridelení veci senátu, sú formálneho charakteru a nemajú akýkoľvek vplyv na osobu zákonného sudcu.

22. K druhej časti námietok žalovaní poukázali na to, že odvolateľ argumentoval porušením zásady koncentrácie námietok prvýkrát až v odvolaní, čo považujú za neprípustné uvádzanie novôt v odvolacom konaní. Predloženie falzifikátu zmenky a jej vydávanie za pravú je závažnou skutočnosťou a vždy je dôsledkom trestnej činnosti, ktorej súd nemôže poskytnúť ochranu (s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/87/2009). Žalovaní považovali túto argumentáciu žalobcu za neakceptovateľnú, nakoľko domáhať sa ochrany domnelých práv nadobudnutých v dôsledku trestnej činnosti je konaním v rozpore s dobrými mravmi, konštatujú, že súd v rozsudku správne prihliadol na povahu listín predložených ako pravé zmenky, hoci sa jednalo o falzifikáty.

23. K ďalšej námietke odvolateľa týkajúcej sa zámeny zmieniek a nezákonného dôkazu, žalovaní majú za to, že žalobca v odvolaní ani v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedol, kedy a ako malo dôjsť k zameneniu zmieniek. Táto argumentácia žalobcu je podľa nich v rovine nekonkrétneho tvrdenia, a taktiež sa jedná o novotu neprípustnú podľa ust. § 366 CSP. K úradnému záznamu na č.l. 361 a 392 uviedli, že sa nejedná o dôkaz zámeny zmieniek alebo ich vydania tretej osobe, ale o formálnu výhradu k úradnému záznamu, ku ktorému spisu sa majú zmenky priradiť.

24. K Posudku, preukazujúcemu falzifikáciu zmieniek, a odvolateľom namietanému ako nezákonný dôkaz, žalovaní uviedli, že zo zápisnice z pojednávania zo dňa 5.9.2018, na ktorom bol prítomný aj právny zástupca žalobcu, bol tento dôkaz vykonaný jeho oboznámením - prečítaním z č. l. 409. Námietku o nemožnosti žalobcu ovplyvniť výber znalca, znaleckých metód a okruh otázok, považovali za nedôvodnú, keďže znalecké dokazovanie sa vykonávalo v rámci trestného konania.

25. Vo vzťahu k trovám žalovaní uviedli, že rozhodnutie o trovách považujú za vecne správne a zákonné.

26. Žalovaní vo vyjadrení ešte vo vzťahu k argumentácii o nemožnosti potvrdiť zmenkový platobný rozkaz doplnili, že tento vydala a podpísala súdna tajomníčka, avšak v čase jeho vydania mohol vo veci konať a rozhodovať jedine sudca. Bola tým porušená zákonná úprava upravujúca obsadenie súdu, kedy súdny tajomník konal a rozhodoval vo veci, ktorá prináleží jedine sudcovi (predsedovi senátu). Tento nedostatok nemožno zhojiť, nakoľko predmetom konania o námietkach nie je nové posudzovanie uplatneného nároku, ale otázka ponechania už vydaného súdneho rozhodnutia v platnosti v nadväznosti na vznesené námietky. V danom prípade bol rozkaz vydaný nesprávne obsadeným súdom, t.j. neboli splnené procesné podmienky na jeho vydanie a nie sú splnené procesné podmienky ani na jeho ponechanie v platnosti.

27. Poukázali na to, že uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 21NcC/20/2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislava sp. zn. 13CoD/66/2008 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/64/2010 boli zmenky vyhlásené za umorené,

a preto dňom doručenia uznesenia o umorení zmeniek navrhovateľom umorovacieho konania dochádza k zániku práv vyplývajúcich zo zmeniek a k ich nahradeniu novými právami vyplývajúcimi z tohto uznesenia.

28. Žalovaní v konaní namietali, že uznesením Krajského obchodného súdu v Brne sp. zn. 42Cm/69/2000 z 22.12.2000 potvrdeného uznesením Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 4Cmo/287/2001 z 31.5.2001, bolo vystaviteľovi a majiteľovi zmeniek BRNO TRUST a. s. doručené predbežné opatrenie s povinnosťou zdržať sa prevodu práv, ktoré vyplývajú z predmetných zmeniek a zákazom tieto akokoľvek zaťažiť v prospech tretích subjektov. Preto v čase vykonania indosamentu dňa 19.2.2001 nemohol majiteľ zmeniek BRNO TRUST, a. s. platne previesť akékoľvek práva zo zmeniek na ďalší subjekt a následne na žalobcu.

29. Neexistuje ani záväzkovoprávny vzťah tvoriaci materiálny podklad pre vystavenie zmeniek a plnenie na základe ich predloženia. Zmenky boli vystavované ako zabezpečovacie, na zabezpečenie záväzku právneho predchodcu žalovaných vrátiť úver od tretej osoby. Žalovaní majú za to, že uplatnená námietka neexistencie hmotnoprávneho vzťahu, ktorý

mal byť základom pre zmenkovo-právny vzťah, je oprávnená a opodstatnená, pričom tiež odôvodňuje zrušenie vydaného zmenkového platobného rozkazu. Výpoveďou mandátnej zmluvy odpadol právny dôvod, pre ktorý boli zmenky vystavené, čím kauzálny vzťah zanikol a ani v budúcnosti nemôže nastať okolnosť, kedy by mali žalovaní zo zmeniek plniť.

K vyznačeniu akceptu na zmenke došlo protiprávne a proti vôli pôvodne štátneho podniku, keď tento konal iba prostredníctvom jeho riaditeľa; keďže predmetné zmenky majú iba zaisťovaciu funkciu k mandátnej zmluve, ktorej predmetom bolo obstaranie úverového financovania štátneho podniku treťou osobou, akýkoľvek úkon v tomto smere musel podliehať schváleniu dozornou radou štátneho podniku, k čomu však nedošlo.

Protiprávne vyznačený akcept je teda absolútne neplatným právnym úkonom. Žalovaní majú za to, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny

aj s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti, ktorými sa súd, s ohľadom na jeho záver o falzifikácii predložených listín označených ako zmenky, nezoberal.

30. K podaným vyjadreniam žalovaných sa vyjadril odvolateľ, popierajúc všetky argumenty a celý obsah vyjadrení žalovaných. Žalovaní v odvolacej duplike zotrvali na svojej argumentácii.

Funkčná príslušnosť najvyššieho súdu a aplikácia procesných noriem

31. Najvyšší súd v prvom rade uvádza, že je funkčne príslušný na prejednanie odvolania voči rozhodnutiu krajského súdu, ktorý vo veci konal a rozhodoval ako súd prvej inštancie. Uvedené platí napriek tomu, že právna úprava CSP výslovne neupravuje funkčnú príslušnosť najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho pri rozhodovaní o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie. Výnimku predstavujú konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (viď ustanovenie § 31 ods. 2 CSP).

32. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP, v zmysle ktorého konania začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončia súdy,

na ktorých sa konanie začalo. Uvedené znamená, že konanie, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 na krajskom súde ako súde prvej inštancie, sa na tomto súde dokončí podľa Civilného sporového poriadku. Táto istá zásada platí aj pre štádium odvolacieho konania, že pokiaľ podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvej inštancie rozhodoval najvyšší súd, tak je najvyšší súd odvolacím súdom vo veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie, aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Zároveň tento záver vyplýva aj z aplikácie čl. 4 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, ako aj z ustanovenia

§ 34 CSP v spojení s ustanovením § 31 ods. 2 CSP. V ustanovení § 31 ods. 2 CSP je výslovne upravená

funkčná príslušnosť najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu proti rozhodnutiam krajských súdov vydaným v sporoch o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach. Z uvedeného vyplýva záver, že aj v ďalších veciach, v ktorých koná a rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie podľa predpisov účinných do 30. júna 2016, rozhoduje o odvolaniach najvyšší súd.

33. Najvyšší súd ako súd odvolací [podľa § 470 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)], prejednal odvolanie žalobcu podľa ustanovení § 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že podané odvolanie nie je v meritórnej časti dôvodné a v časti náhrady trov konania dôvodné je.

34. Pokiaľ ide o prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 C. s. p., uvedené prechodné ustanovenie vychádza zo skutočnosti, že inštitút zmenkového platobného rozkazu (ustanovenie § 175 O. s. p. v znení účinnom do 22. decembra 2015) nie je v Civilnom sporovom poriadku upravený. Preto zákonodarca vychádzal zo skutočnosti, že začaté konania, v ktorých bol do 22. decembra 2015 žalovanému doručený zmenkový platobný rozkaz a ktoré neboli právoplatne skončené do 30. júna 2016, sa dokončia podľa pôvodných predpisov.

To znamená, že aj za účinnosti Civilného sporového poriadku je pri rozhodovaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu súd povinný aplikovať ustanovenie § 175 O. s. p. v znení účinnom do 22. decembra 2015, avšak zároveň je povinný aj za účinnosti nového procesného kódexu v zmenkových veciach aplikovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 23. decembra 2015. Samotné rozhodnutie súdu však musí byť vydané podľa jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku (k tomu viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 11. januára 2018, sp. zn. 3Obdo/37/2017, bod 17).

35. V rozhodovanej veci napadol žalobca odvolaním rozsudok, vo všetkých výrokoch, t.j., vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zrušil v celom rozsahu zmenkový platobný rozkaz č.k. 50RZm/599/2002-50 zo dňa 18.10.2002, a aj vo výroku, ktorým určil povinnosť žalobcovi zaplatiť náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/. Žalobca odôvodnil svoje odvolanie odvolacími dôvodmi podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ OSP, § 205 ods. 2 písm. b/ až f/ OSP resp., § 365 ods. 1 písm. a/ až h/ CSP.

36. Podľa ust. § 365 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

37. Odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a/ CSP

(nesplnenie procesných podmienok) je daný v prípadoch nedostatku žaloby (návrhu), nedostatku právomoci súdu, nedostatku príslušnosti súdu, nedostatku procesnej subjektivity, nedostatku procesnej spôsobilosti, alebo ak je vo veci daná prekážka začatého konania (litispendencia) alebo prekážka rozsúdenej veci (res iudicata). Za vadu žaloby sa považuje prekročenie žalobného návrhu (s výnimkou prípadov uvedených v ustanovení § 216 ods. 2 CSP), čo znamená prisúdenia iného nároku, než si žalobca uplatnil, alebo žiadal menej,

ako mu súd vo svojom rozhodnutí priznal. Vada konania v podobe nedostatku príslušnosti súdu je daná vtedy, ak neboli dodržané ustanovenia o vecnej príslušnosti, osobitnej miestnej príslušnosti alebo

kauzálnej príslušnosti.

38. O naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP ide v prípade nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý znemožňuje realizáciu práv strane sporu, pričom tento nesprávny procesný postup dosiahne intenzitu, ktorá odôvodňuje záver, že sa konanie javí ako nespravodlivé.

39. Odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. c/ CSP je daný vtedy, ak bolo rozhodnutie vydané vylúčeným sudcom, prípadne vo veci rozhodoval nesprávne obsadený súd. Rozhodnutie možno považovať za vydané vylúčeným sudcom vtedy, ak napriek tomu, že sú dané dôvody vylúčenia uvedené v ustanovení § 49 ods. 1 a ods. 2 CSP sudca vo veci rozhodoval. Nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca (porovnaj tiež sp. zn. II. ÚS 136/08). Zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí príslušnosť súdu na rozhodovanie o veci upravená Civilným sporovým poriadkom (resp. do 30. júna 2016 OSP). Nevyhnutným predpokladom toho, aby strana nebola odňatá svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci súdom, ktorý je podľa zákona na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný.

40. Pod odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d/ CSP spadajú pochybenia v procesnom postupe súdu, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (pochybenia vo vykonanom dokazovaní, porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami a pod.).

41. O naplnenie odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/ CSP pôjde v prípade, ak súd napr. zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia, a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom súd sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu (neunesenie dôkazného bremena) a neodôvodnene sa vzdáva od želanej a možnej miery zistenia skutkového stavu.

42. O skutkovú vadu, a teda odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP pôjde vtedy, prvej inštancie dospeje na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, t. j. ak súd dospeje k rozhodnutiu na základe nesprávneho vyhodnotenia dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

43. Prípustnosť odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. g/ CSP je potrebné vnímať v spojitosti s ust. § 366 písm. d/ CSP, z ktorého vyplýva, že novoty môže odvolateľ použiť len vtedy, ak ich v konaní pred súdom prvej inštancie nemohol použiť bez vlastnej viny. Tento dôvod nemožno vnímať ako reálnu vadu rozhodnutia v zmysle chybného procesného postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu.

44. Pre odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, platí, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, teda, že vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením vec je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval síce správny právny predpis, avšak ho nesprávne vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval.
K odvolacím námietkam

45. Žalobcove odvolacie námietky možno rozdeliť do nasledovných okruhov:

- A. Námiety týkajúce sa nezávislosti a nestrannosti súdu, práva na zákonného sudcu, zaujatosti sudcov/senátu, resp. pridelenia veci zákonnému sudcovi.
- B. Námiety týkajúce sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie vo vzťahu k námietkam proti zmenkovému platobnému rozkazu, najmä nezohľadnenie a nevysporiadanie sa s argumentáciou žalobcu.
- C. Námiety týkajúce sa nezákonnosti spôsobu vykonania dokazovanie Posudkom.
- D. Námiety týkajúce sa nepreskúmateľnosti a nezákonnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, prekvapivosti rozhodnutia.
- E. Námiety týkajúce sa rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania.

46. Naplnenie odvolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a/ CSP žalobca vo svojom odvolaní bližšie nezdôvodnil, neuviedol v čom nemali byť splnené procesné podmienky. Len v úvode stroho vymenoval všetky odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. a/ až h/ CSP.

47. Pokiaľ ide o námietku žalobcu týkajúcu tvrdeného nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý mu mal znemožniť realizáciu jemu patriacich procesných práv, odvolací súd uvádza, že k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú:

1/ nesprávny procesný postup súdu,

2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

48. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu sa rozumie taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bol naplnený predmetný odvolací dôvod

(a aby bola daná dôvodnosť podaného odvolania), musí súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk.

49. Podľa ustanovenia § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho

sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil.

Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax.

50. Požiadavka, aby rozhodnutie bolo riadne odôvodnené, patrí medzi základné atribúty spravodlivého procesu. Za nedostatočne zdôvodnený rozsudok možno považovať rozsudok, kde dôvody úplne alebo čiastočne absentujú, alebo kde je extrémny nesúlady medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, prípadne, kde právne závery

zo skutkových zistení v žiadnej nožnej interpretácii nevyplývajú, alebo zistenia sú uvedené len všeobecne, súhrnne bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Aby sa nedostatok dôvodov dal posúdiť ako porušenie spravodlivého súdneho procesu, ktoré je neakceptovateľné a stane sa dôvodom pre zrušenie rozhodnutia, musí dosiahnuť určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver, že celé konanie sa nejaví

ako spravodlivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak), prípadne

skutočnosťami dôležitými pre vydanie rozhodnutia s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (viď napr. rozhodnutie Európskeho ESLP Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06).

51. Námitka žalobcu o nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu podľa názoru odvolacieho súdu nemôže obstať. Napadnutý rozsudok je podľa odvolacieho súdu zrozumiteľný, keďže z neho jednoznačne vyplýva záver súdu prvej inštancie, že zmenky sú falzifikáty, čo vyplynulo z Posudku, a tak, ako konštatoval súd prvej inštancie, tieto nemožno považovať za cenné papiere, z ktorých by mohli byť žalobcovi priznané právne nároky.

52. Hoci súd prvej inštancie tento záver viac nezdôvodnil, nemožno ho považovať za nesprávny či nezrozumiteľný, keďže je to záver jednoznačný a v kontexte prejednávanej veci hoci stručný, ale dôvodný a položený na základoch ako legálnych, tak vyplývajúcich z vykonaného dokazovania, ktorého spochybňovanie odvolateľom nemá oporu v prieskume postupu súdu prvej inštancie. Posudok bol vyhotovený v rámci trestného konania, v prebiehajúcom civilnom konaní bol riadne oboznámený a strany mali možnosť sa k nemu vyjadriť. Závety tohto posudku viedli nepochybne k rozhodnutiam v konaní trestnom, a teda nemožno tento posudok považovať za dôkaz získaný v rozpore so zákonom alebo za dôkaz, ktorý v konaní nebolo možné použiť z akýchkoľvek iných dôvodov.

53. Zo zmenkovej doktríny vo všeobecnosti vyplýva, že aj tzv. absolútne námietky (teda aj námietka nedostatku alebo falšovania podpisu, námietka spochybňujúca samotnú existenciu zmenky) sú námietky, ktoré sú limitované koncentračnou zásadou (viac pozri napr. Jablonka B.: Zákon zmenkový a šekový. Komentár. Wolters Kluwer. 2017, str. 93). Nemožno sa však s takýmto prístupom stotožniť bez rešpektovania špecifického skutkového stavu, kedy v čase predloženia zmenky zmenkový dlžník nemohol mať pochybnosť o tom, že zmenku podpísal a až v priebehu ďalšieho, tu trestného, konania sa objasní, že práve zmenka predložená v danom konaní je zmenku falšovanou a iná jeho zmenka, pravá, je zrejme predložená v konaní inom. Odvolací súd navyše zdôrazňuje zásadu *ex iniuria ius non oritur* (z neprávania nemôže vzniknúť právo), ktorú nemožno opomíňať ani vo veciach zmenkových, uprednostnením princípu *rigor cambialis*. Tu akcentuje odvolací súd, že hoci materiálna zmenková prísnosť zodpovedá obsahu zmenkového záväzku, riadi sa výhradne len listinou a nie je možné vziať do úvahy okolnosti, ktoré sa nedotýkajú listiny priamo v zmysle latinského „*quod non est in cambio non est in mundo*“, toto je rozhodujúce pre posúdenie toho, že rozhoduje to, čo je v zmenke a nie úmysel účastníkov zmenkovo-právneho vzťahu. Táto zásada však nereflektuje špecifické okolnosti, ktoré pri vzniku zmenky môžu nastať a hoci zmenka je in abstracto platná (obsahuje podpis), je zjavné, že pri aplikácii všeobecných princíпов súkromného práva je nespravodlivé z nej zaviazat osobu, o ktorej je nadovšetko zjavné, že zmenku nepodpísala, len danú námietku nevzniesla (nemohla vzniesť) včas (tu ešte s prihliadnutím na mimoriadne špecifický procesný vývoj v konaní vo vzťahu k ustáleniu pasívnej vecnej legitímácie teraz už troch žalovaných). Odvolací súd tu upriamuje pozornosť na aplikáciu ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to aj s ohľadom na už formulované závery v náleze ústavného súdu, ktoré sú prenosné aj na vec prejednávanú (sp. zn. III. ÚS 47/2019), kedy korektív dobrých mravov a konania *contra bonos mores* spôsobuje, že súd odoprie právo z takéhoto úkonu priznať. Dobré mravy sú neurčitým právnym pojmom, ktorý nemá legislatívne zakotvenie v žiadnom právnom predpise. Ide o pravidlá morálneho charakteru, všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Ide v podstate o súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel, ktoré sú prirodzene uznávané v spoločnosti. Obsah pojmu dobrých mravov je dopĺňaný teóriou a súdnou praxou. Z judikatúry možno vyvodit, že sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

54. Odvolací súd tak záverom sumarizuje, že koncentračná zásada vyjadrená v ust. § 175 ods.1 a 4 OSP sa nepochybne týka aj tzv. absolútnej námietky (tu námietka absencie pravého podpisu/falšovania podpisu na zmenke) pokiaľ ju zmenkový dlžník v zákonnej lehote objektívne mohol a mal zahrnúť do námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu. To však nepredstavuje posudzovaný prípad, v ktorom až v neskôr vedenom trestnom konaní vyšlo najavo, že existovalo popri sebe viac „rovnakých“ zmieniek (pravá aj falšovaná). Preto, ak napriek existencii dôkazu (z trestného konania) o sfaľovaní listiny, do ktorej bolo v rozpore so zákonom inkorporované právo na zmenkové plnenie, zmenkový veriteľ na žalobe z takej (falošnej) zmenkovej listiny naďalej trvá, nemôže súd takému (ne)právu uplatňovanému v konaní o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu poskytnúť právnu (súdnu) ochranu. V opačnom prípade by sa súd dopustil zjavnej nespravodlivosti a bez rešpektovania aj ústavne vyžadovanej materiálnej ochrany ohrozených alebo porušených práv. K tomu, že ani koncentračná zásada podľa § 175 OSP

nie je v dôkaznej rovine bezvýnimočná a absolútna, poukazuje najvyšší súd na to, že jej nepodlieha napr. ani tvrdenie a preukázanie indosovania zmenky vykonanej v priebehu konania (v štádiu po podaní námietok) s následkom zmeny vecnej legitímácie strany sporu. Procesné právo, vrátane koncentračnej zásady podľa § 175 ods. 1 a 4 OSP, upravujúce procesný postup súdu v konaní (spôsob konania), nemôže stáť nad a mimo právo alebo právom chránený záujem uplatňovaný v súdnom konaní (predmet konania), či sa stať nástrojom ich formálneho popretia. Ak tu však žiadne právo vyžadujúce súdnu ochranu

od počiatku nie je, o čom svedčí dôkaz legálne získaný z iného súdneho (trestného) konania, potom súd nemôže uprednostniť formálny procesný postup pred materiálnoú ochranou zákonnosti. Keďže uvedená skutočnosť (sfaľovania zmenky) vyšla najavo až po uplynutí procesnej lehoty na podanie námietok, v ktorej žalovaný objektívne nemohol túto námietku podať, má táto skutočnosť charakter novoty, pričom súd, z hľadiska materiálne poskytovanej spravodlivosti, nemá inú možnosť ako sa ňou zaoberať a rozhodnúť podľa stavu vo veci ku dňu vydania rozsudku.

55. Podľa § 3 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. V obchodnoprávných vzťahoch je obsahovo podobným ustanovením znenie § 265 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého platí, že výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku nepožíva právnu ochranu. Zásady poctivého obchodného styku sú chápané ako pravidlá slušného správania sa podnikateľov nielen vo vzájomnom styku ale i pri kontaktoch s nepodnikajúcimi osobami. Ide v podstate o podmnožinu dobrých mravov.

56. V kontexte citovaného nálezu je základnou funkciou uvedených ustanovení ochrana subjektov konajúcich bona fidae. V súvislosti s tým treba vnímať aj hlavné funkcie inštitútu zodpovednosti a akýchkoľvek obdobných predovšetkým sankčných inštitútov, ktorými sú predovšetkým funkcia preventívna, reparačná a sankčná (represívna).

Ich uplatňovanie najmä v súkromnoprávnej sfére, ktorá je typická predovšetkým zmluvnou slobodou a dispozitívnosťou noriem, ktoré túto sféru tvoria, má svoje špecifiká, a to aj vo väzbe na dobré mravy v občianskoprávných vzťahoch a na princíp poctivého obchodného styku v obchodnoprávných vzťahoch. Ústavný súd považoval za samozrejme a určujúce pre hľadanie práva, že vždy je nevyhnutné vychádzať z individuálnych rozmerov každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na konkrétnych skutkových zisteniach, čo v danej veci akcentuje aj odvolací súd. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť - ako v danej veci - značne netypické; to však nezabavuje všeobecné súdy povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie veci.

57. V rovine jednoduchého práva je nutné starostlivo posudzovať individuálne okolnosti daného prípadu cez uvedenú prizmu kogentného ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotvujúceho zásadu súladného výkonu práv s dobrými mravmi, ktoré je odrazom ústavnej požiadavky nájsť spravodlivé riešenie. Ústavnoprávne je teda ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka tým miestom, skrz ktoré sú všeobecné súdy povinné nechať preniknúť ideu materiálneho právneho štátu do interpretácie a

aplikácie podústavného práva. Len naplnením idey spravodlivosti právo a prípadne súdy plnia svoju funkciu, pretože ich rozhodnutia sú akceptovateľné väčšinouvi mienkou. Spravodlivosť totiž sprostredkováva aplikovateľnosť rozhodnutia preto, že je univerzálnou hodnotou, lebo každý, aj ten najobyčajnejší človek, má schopnosť rozpoznať, čo je a čo nie je spravodlivé (m. m. I. ÚS 33/2012).

58. Krajský súd tak podľa odvolacieho súdu pri svojom rozhodovaní aplikoval správne ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, hoci toto výslovné necitoval, dostatočne sa zaoberal skutkovými okolnosťami a výnimočnosťou veci prejednávanej a jeho rozsudok je vo vzťahu k námietkam odvolateľov dostatočne odôvodnený. Stručnosť rozhodnutia v konečnom dôsledku nezakladá jeho nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť ním vydaného rozhodnutia.

59. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daný.

60. K odvolateľom uvádzanému odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. c/ CSP odvolací súd uvádza, že tento v konaní nebol preukázaný. Pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré majú byť, resp. mali byť vo veci rozhodujúci sudcovia krajského súdu JUDr. Ondrišová, JUDr. Hrčeková a Mgr. Zelenák vylúčení, odvolací súd uvádza, že tieto dôvody sú totožné ako dôvody, ktoré žalobca uviedol v námietke zaujatosti vznesenej proti uvedeným sudcom zo dňa 5.12.2018 (č.l. 976). Námietka bola predložená najvyššiemu súdu, vedená pod sp. zn. 5Ndob/14/2018, ktorý vec vrátil súdu prvej inštancie bez rozhodnutia, keďže dospel k záveru, že odvolateľom namietané tvrdenia v podaní označenom ako námietka zaujatosti voči senátu odôvodňujúce vylúčenie sudcov príslušného senátu z prejednávania a rozhodovania sporu, nie sú zákonným dôvodom na rozhodovanie podľa ust. § 49 ods. 1 CSP. Skonštatoval, že na námietku žalobcu odôvodnenú okolnosťami spočívajúcimi v postupe sudcov/senátu konajúceho súdu, nemal súd prvej inštancie prihliadnuť, a námietku takéhoto obsahu nebolo nutné predkladať nadriadenému súdu.

61. Podľa ust. § 14 ods. 1 OSP účinného do 30.6.2016 sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer vecí, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (ods. 3 vyššie uvedeného ust.). Obdobne od 1.7.2016 platí, že podľa ust. § 49 ods. 3 CSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Z odvolateľom namietaných skutočností jednoznačne vyplýva že dôvody predpokladajúce vylúčenie vyššie uvedených sudcovi vidí hlavne v ich procesnom postupe, tieto skutočnosti ale nie sú spôsobilé odôvodniť vylúčenie namietaných sudcov.

62. Neobstojí ani tvrdenie žalobcu o nesprávnom obsadení súdu, keďže vo veci rozhodoval trojčlenný senát a nie samosudca. Podľa ustanovenia § 44 ods. 2 CSP na krajskom súde koná a rozhoduje senát. Vzhľadom na uvedené zákonné ustanovenie bol súd správne obsadený, keď na súde prvej inštancie rozhodoval trojčlenný senát. Z ustanovenia § 471 ods. 2 CSP nie je možné vyvodiť aplikáciu procesných ustanovení OSP týkajúcich sa obsadenia krajského súdu, resp. vylúčenie aplikácie ustanovenia § 44 ods. 2 CSP platného a účinného k momentu vydania napadnutého rozhodnutia krajského súdu ako súdu prvej inštancie (viď ods. 34).

63. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení I. ÚS 147/2019 zo dňa 24.4.2019 uviedol, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu.

64. Ďalej z uznesenia vyplýva, že ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zásada zákonného sudcu

predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom)

je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011). Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov.

Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (sp. zn. IV. ÚS 116/2011).

65. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (sp. zn. III. ÚS 116/06).

66. Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok. Podľa § 50 ods. 2 písm. a) až c) zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje a) určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd, b) zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov; v rozvrhu práce sa tiež uvedie, ktorý z viacerých predsedov senátov určených do toho istého senátu riadi a organizuje činnosť senátu, c) určenie spôsobu zastupovania senátov, sudcov, samosudcov, predsedov senátov a súdnych úradníkov tak, aby bolo možné zabezpečiť v súlade s osobitnými zákonmi konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci v prípade vylúčenia sudcu alebo súdneho úradníka a v prípade náhlej prekážky brániacej sudcovi alebo súdnemu úradníkovi vykonať jednotlivé úkony.

67. Z rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave spolu s dodatkom č. 6 na rok 2016 vyplýva, že upravil zaradenie pôvodných samosudcovských vecí vybavovaných a prejednávaných zákonnou sudkyňou JUDr. Ondrišovou, ktorej vec bola pôvodne pridelená náhodným výberom ako samosudkyňa. Z dodatku č. 6 na str. 14 vyplýva, že pôvodne samosudcovské, nevybavené veci prejednávané JUDr. Ondrišovou, budú pridelené na prejednanie a rozhodnutie, mimo náhodného výberu, senátu 3Cbs, Cbnl, pri zachovaní ich pôvodného spisového označenia, z ktorého dôvodu sa do Rozsahu pôsobnosti dopĺňajú slová: „- nevybavené veci zo súdneho oddelenia 19CbZm pridelené na prejednanie a rozhodnutie, mimo náhodného výberu, pri zachovaní ich pôvodného spisového označenia a - nevybavené veci zo súdneho oddelenia 19CbZm podľa stavu k 19.7.2016“ a zároveň v Rozsahu pôsobnosti vypúšťajú slová: „obchodné senátne veci podľa § 36b OSP“.

68. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie bol obsadený správne, kedy spôsob konania senátnym rozhodovaním vychádzal z reakcie na zmenu právnej úpravy od 1.7.2016 CSP, kedy dodatkom k rozvrhu práce upravil Krajský súd v Bratislave pridelenie pôvodne samosudcovských vecí, ktoré boli už prv pridelené náhodným výberom zákonnému sudcovi, na prejednanie a rozhodnutie senátu podľa rozvrhu práce, v ktorom je/bola uvedená sudkyňa členom. Odvolací súd nemá dôvod spochybňovať takýto postup krajského súdu vo všetkých veciach obdobného charakteru, aplikujúc tak novoprijatú procesnú úpravu. Vo veci konala zákonná sudkyňa, ktorá následne po zmene právnej úpravy sa stala predsedníčkou trojčlenného senátu a zároveň referujúcim sudcom v danej veci. Vo veci rozhodoval súd správne obsadený, keďže v súlade s riadne prijatým rozvrhom práce rozhodoval vo veci trojčlenný senát krajského súdu, teda právo na zákonného sudcu nebolo porušené.

Rozhodnutie o trovách konania

69. Krajský súd svoje rozhodnutie o trovách konania založil na ustanovení § 142 ods. 3 OSP. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie na svoje rozhodnutie aplikoval nesprávnu právnu normu. Keďže rozhodnutie o trovách konania bolo súdom prvej inštancie vydané za účinnosti Civilného sporového poriadku (t. j. po 1. júli 2016), bolo povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť o trovách konania podľa ustanovenia § 255 a nasl. CSP

a nie podľa § 142 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (k tomu viď bod 12 vyššie).

Súd prvej inštancie tak mal najprv rozhodnúť v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 CSP rozhodnúť len o nároku na náhradu trov konania a rozhodnutie o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP) prichádzalo len do úvahy v prípade, že rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania nadobudlo právoplatnosť. Uvedené podmienky pritom v konaní neboli splnené. Zároveň nezohľadnil ani okolnosti súvisiace s výškou priznaných trov, ktoré vzniesol žalovaný v odvolaní a s ktorými sa bude musieť súd prvej inštancie vysporiadať. Súd prvej inštancie vo svojom novom rozhodnutí rozhodne o nároku na náhradu trov konania v súlade s ustanovením § 255 CSP, zohľadniac v konečnom dôsledku v rozhodnutí o priznanej výške náhrady trov konania podľa ust. § 262 ods. 2 CSP aj námietky vznesené odvolateľom v odvolaní, ktoré môžu mať vplyv na celkovú výšku priznaných trov konania.

70. Úspešnou stranou v celom spore boli žalovaní, ktorým tak proti žalobcovi vznikol nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

71. Rozhodnutie bolo prijaté členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 393 ods. 2, posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je dovolanie prípustné (§ 420 CSP), ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Oprávneným subjektom na podanie dovolania je strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 v spojení s § 424 CSP).

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 SCP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia veci (§ 432 CSP).